

Sygnatura akt XII C 1069/13

WYROK WSTĘPNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 26 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: del. SSR Jan Sterczała

Protokolant: p.o. stażysty K. R.

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2013 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa K. C.

przeciwko S. P. S. W. Z. I. w. P.

- o zapłatę

uznaje roszczenie za usprawiedliwione co do zasady

del. SSR Jan Sterczała

Sygn. akt XII C 1069/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 20 listopada 2012 r. przeciwko pozwanemu S. P. r. p. S. W. Z. I. w. P. powódka **K. C.** początkowo wniosła o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kwoty **51.000 zł** wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wyrokowania do dnia zapłaty, w tym **11.000 zł** tytułem odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów na zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w budynku mieszkalnym położonym na jej nieruchomości i **40.000 zł** tytułem odszkodowania za spadek wartości tej nieruchomości. Powódka domagała się również zasądzenia od pozwanego na jej rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych i przeprowadzenia rozprawy także pod nieobecność powódki bądź jej pełnomocnika.

W obszernym uzasadnieniu pozwu powódka przedstawiła stan faktyczny, który legł u stóp wytoczenia powództwa, a mianowicie objęcie nieruchomości do niej należącej, położonej w P. przy ul. (...), ustanowionym obszarem ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P. – K.. Należąca do niej nieruchomość położona przy ul. (...) w P. znalazła się początkowo w oparciu o rozporządzenie Wojewody (...) Nr 82/03 w strefie (...) o.o.u., a następnie w oparciu o rozporządzenie Wojewody (...) Nr 40/07 w strefie I o.o.u. Powódka omówiła powstałe na jego tle roszczenia wynikające z przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.jedn. opubl. Dz.U. z 2006 r., Nr 129, poz. 902 ze zm.), w szczególności art. 129 ust. 1 i 2 w zw. z art. 135 ust. 1 i 2 oraz art. 136 ust. 1, 2 i 3 tej ustawy. Ich zastosowanie w niniejszej sprawie szczegółowo umotywowwała z odniesieniem się do zapadłego na gruncie podobnych, a niekiedy i niemal tożsamy stanów faktycznych orzecznictwa Sądu Najwyższego. Powódka określiła zakres dochodzonego odszkodowania, wskazała, jak definiuje zaistniałą szkodę, tj. jako obejmującą również zmniejszenie się wartości nieruchomości w świetle art. 129 ust. 2 u.p.o.ś., podała także jakie elementy składają się na dochodzoną przez nią kwotę odszkodowania. Wskazała podmiot zobowiązany do naprawienia doznanej przez nią szkody i wymieniła ograniczenia zaistniałe w związku z ustanowieniem o.o.u., czyniąc podstawą prawną swoich roszczeń art. 435 k.c. w zw. z art. 322-325 w zw. z art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska - jeśli chodzi o naprawienie szkody w postaci spadku wartości nieruchomości oraz art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 ust. 3 tej ustawy - jeśli chodzi o koszt rewitalizacji akustycznej budynku znajdującego się na niej. Przepisy te powódka poddała obszernej

analizie z uwzględnieniem treści art. 140 k.c. i art. 144 k.c. oraz zaznaczyła, iż z uwagi na jednolitość orzecznictwa Sądu Najwyższego w kwestii wykładni art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. wyłącznie z ostrożności powołuje przepisy art. 435 k.c. w zw. z art. 322-325 u.p.o.ś. Powódka podniosła ponadto, iż na chwilę obecną nie jest możliwe dokładne ustalenie wysokości doznanej szkody, dlatego też zostanie ona wykazana przy pomocy łącznej opinii biegłego z dziedziny budownictwa i akustyki oraz opinii z dziedziny szacowania nieruchomości. Powódka powołała także dowody nakazujące pozytywnie ustalenie, iż zgłosiła swoje roszczenia w terminie określonym przez art. 129 ust. 4 u.p.o.ś. (k. 2-14 akt).

W piśmie z dnia 7 marca 2013 r. powódka rozszerzyła powództwo do kwoty **76.000 zł**, domagając się zasądzenia od pozwanego na jej rzecz kwoty **76.000 zł** wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia odpisu niniejszego pisma stronie pozwanej do dnia zapłaty, w tym **15.000 zł** tytułem odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów na zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w budynku mieszkalnym położonym na jej nieruchomości i **61.000 zł** tytułem odszkodowania za spadek wartości tej nieruchomości (k. 84-85 akt).

Postanowieniem z dnia 20 maja 2013 r. Sąd Rejonowy Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Poznaniu jako miejscowo i rzeczowo właściwemu (k. 93 akt).

W odpowiedzi na pozew z dnia 1 lipca 2013 r. pozwany **S. P. r. p. S. W. Z. I. w. P.** działając również przez pełnomocnika procesowego, wniósł o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie od powódki na jego rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Pozwany zakwestionował roszczenia powódki zarówno co do zasady, jak i co do wysokości. Podniósł, iż z uwagi na utratę mocy obowiązującej rozporządzeń Wojewody (...) brak jest podstaw faktycznych i prawnych dla uwzględnienia roszczeń powódki. W ocenie pozwanego powódka nie wykazała nadto, aby w okresie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia Nr 82/03, tj. od dnia 1 stycznia 2004 r., a zatem do dnia 31 grudnia 2005 r., zgłosiła żądania przewidziane w art. 129 ust. 2 u.p.o.ś., co sprawia, że jej roszczenia definitywnie wygasły. Termin z art. 129 ust. 4 u.p.o.ś. jest zaś terminem zawitym, a nie terminem przedawnienia. W ocenie strony pozwanej, przedmiotowe powództwo już z tylko tej przyczyny powinno być oddalone a limine, bez prowadzenia postępowania dowodowego co do kwestii istnienia szkód i ich wysokości. Zdaniem pozwanego, biegu powyższego terminu nie przerwało ani wezwanie do zapłaty, ani zawezwanie pozwanego do próby ugodowej, pozew zwrócony zaś nie wywołuje skutków prawnych, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa. W ocenie pozwanego brak jest również podstaw do przyjęcia rozwiązania, zgodnie z którym po zgłoszeniu roszczenia podlegałoby ono jeszcze dodatkowo 10-letniemu terminowi przedawnienia, miałyby się bowiem z celem przepisu przyjęcie, że skuteczne jego dochodzenie jest możliwe w terminie niemal 12 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia. Pozwany zaprezentował także pogląd o niewykazaniu przez powódkę, aby istniał związek między ograniczeniami wprowadzonymi na o.o.u., a ewentualnym zmniejszeniem się wartości jej nieruchomości oraz, aby powódka doznała jakiegokolwiek szkody, jak również, aby poniosła jakiegokolwiek koszty w związku z rewitalizacją akustyczną budynku mieszkalnego. Zdaniem pozwanego roszczenia oparte o alternatywną podstawę w postaci art. 435 k.c. uległy przedawnieniu na podstawie art. 442¹ k.c., tj. z upływem trzyletniego terminu (k. 111-118 akt).

W piśmie z dnia 28 sierpnia 2013 r. powódka podtrzymała stanowisko zaprezentowane w pozwie. Podniosła, iż wykazała, że swoje roszczenia zgłosiła w terminie 2-letnim z art. 129 ust. 4 u.p.o.ś., bowiem termin ten przerywa samo zgłoszenie roszczenia pozwanemu, w tym skierowanie wniosku o zawezwanie do próby ugodowej, a po zgłoszeniu roszczenia termin przedawnienia wynosi 10 lat, zgodnie z art. 118 k.c. Powódka zwróciła także uwagę, że kwestia odpowiedzialności pozwanego zarówno w zakresie ubytku wartości nieruchomości, jak i nakładów na rewitalizację akustyczną była już wyjaśniona w szeregu wyrokach tutejszego Sądu, Sądu Apelacyjnego w Poznaniu oraz Sądu Najwyższego, które prezentują jednolitą wykładnię art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. (k. 133-135 akt).

Powódka podtrzymała swoje stanowisko procesowe na rozprawie w dniu 14 listopada 2013 r. (k. 141 akt).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Powódka **K. C.** jest od 1990 r. właścicielką nieruchomości gruntowej, położonej w P. przy ul. (...), obręb S., stanowiącej działkę o numerze (...), o powierzchni 0,1170ha, dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...).

Dowód : wydruk treści księgi wieczystej KW nr (...) z elektr. systemu ksiąg wieczystych (k. 28-36v akt), postanowienie Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 28 sierpnia 1990 r., sygn. akt(...) (k. 37-38 akt), kopia odpisu skróconego aktu małżeństwa powódki (k. 39 akt), zawiadomienie Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. z dnia 21 grudnia 2011 r. (k. 40-41 akt)

Przedmiotowa nieruchomość jest nieruchomością o zurbanizowanym charakterze. Jest ona położona na terenie o zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej, posiada średnią dostępność do środków komunikacyjnych oraz infrastruktury handlowej. Ulica (...) jest ulicą osiedlową o nawierzchni utwardzonej. Działka gruntu jest zabudowana budynkiem mieszkalnym. Jest ona wyposażona w dostępną infrastrukturę techniczną, a mianowicie energię elektryczną, jest podłączona do sieci wodnej, gazowej i telefonicznej.

Działka gruntu ma kształt prostokąta, jest zabudowana domem jednorodzinnym z garażem o charakterze wolnostojącym, całość jest opłotowana. Dodatkowo na działce zlokalizowany jest basen oraz występują pojedyncze nasadzenia ozdobne. Zagospodarowanie działki jest standardowe.

Dowód : operat szacunkowy z dnia 8 listopada 2005 r. określający wartość odszkodowania z tytułu wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P. – K. (k. 47-75 akt)

Wydanym w dniu 17 grudnia 2003 r. na podstawie art. 135 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska rozporządzeniem w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P. – K. w P. (Dz.Urz. Województwa (...) Nr 200, poz. 3873), które weszło w życie w dniu 1 stycznia 2004 r., Wojewoda (...) utworzył, podzielony na 5 stref i oznaczony literami **A-E** w zależności od odległości od lotniska K. i poziomu hałasu, tzw. obszar ograniczonego użytkowania, a na nim ustanowił ograniczenia w zakresie przeznaczania terenów, wymagań technicznych dotyczących budynków oraz sposobu korzystania z terenów. (...) oznaczona literą **A** to strefa skrajna, zaś strefa (...) to strefa otaczająca lotnisko.

Zgodnie z Załącznikiem nr 1 do rozporządzenia, należąca do powódki opisana wyżej nieruchomość, znalazła się w strefie (...) obszaru ograniczonego użytkowania.

W Załączniku nr 3 do rozporządzenia Wojewoda (...) określił **ograniczenia** w zakresie **przeznaczenia terenu, zalecany sposób korzystania** z terenu oraz **wymagania techniczne** dotyczące budynków na obszarze ograniczonego użytkowania.

Dla strefy (...) Wojewoda (...) określił następujące **ograniczenia w zakresie przeznaczania terenu** poprzez zakaz budowy budynków mieszkalnych, szpitali, domów opieki i budynków związanych ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, takich jak szkoły, przedszkola, internaty, domy dziecka itp., zakaz tworzenia obszarów A ochrony uzdrowiskowej. W strefie tej, w zalecany **sposobie korzystania z terenu** przewidziano lokalizowanie nowych obiektów niewymagających ochrony akustycznej i niepowodującej zwiększenia hałasu dla istniejącej zabudowy mieszkaniowej do czasu jej likwidacji oraz wprowadzenie zieleni. W zakresie **wymagań technicznych dotyczących budynków** wskazano, że należy dokonać zmiany funkcji istniejących budynków na niepodlegające ochronie akustycznej.

Następnie, na mocy rozporządzenia Nr 40/07 Wojewody (...) z dnia 31 grudnia 2007 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P.-K. w P. (Dz.Urz. Województwa (...) Nr 1, poz. 1), z dniem 22 lutego 2008 r. przedmiotowa nieruchomość znalazła się w strefie **I** obszaru ograniczonego użytkowania.

Dla strefy **I** Wojewoda (...) określił następujące **ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu** poprzez zakaz przeznaczenia terenu pod budowę budynków mieszkalnych, szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym pobytem dzieci i młodzieży, takich jak szkoły, przedszkola, internaty, domy dziecka itp., zakaz tworzenia stref ochronnych A uzdrowiska. W strefie tej, w **sposobie korzystania z terenów** przewidziano 1) zakaz budowy budynków mieszkalnych, szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym pobytem dzieci i młodzieży, takich jak szkoły, przedszkola, internaty, domy dziecka itp., zakaz tworzenia stref ochronnych A uzdrowiska; 2) zakaz zmiany funkcji istniejących obiektów niewymagających ochrony akustycznej na podlegające ochronie akustycznej; 3) dopuszczalne lokalizowanie nowych obiektów niewymienionych w pkt 1 i niepowodujących znaczącego zwiększenia emisji hałasu do środowiska. W zakresie **wymagań technicznych dotyczących budynków** przewidziano zmianę funkcji istniejących budynków na niepodlegające ochronie akustycznej lub zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej.

Pismem z dnia 29 lipca 2005 r. powódka została poinformowana przez (...) Urząd Wojewódzki w P., iż działka nr (...) położona przy ul. (...) w P. znalazła się w strefie (...) o.o.u. Ponadto powódka została poinformowana o podstawach prawnych jej ewentualnych roszczeń i terminie wystąpienia z nimi do sądu powszechnego, jak również o podmiocie zobowiązanym do odszkodowania, tj. Wojskowym Zarządzie Infrastruktury w Poznaniu.

Z kolei pismem z dnia 7 listopada 2012 r., w odpowiedzi na pismo pełnomocnika powódki, (...) Urząd Wojewódzki w P. potwierdził, iż działka nr (...) położona przy ul. (...) w obrębie geodezyjnym S., ark. mapy 33 w P. znajdowała się w strefie (...) o.o.u., a następnie, od dnia 22 lutego 2008 r. znajdowała się w strefie I o.o.u.

Dowód : pisma (...) Urzędu Wojewódzkiego w P. z dnia 29 lipca 2005 r. (k. 42-44 akt) i z dnia 7 listopada 2012 r. (k. 45-46 akt)

Wnioskiem z dnia 23 grudnia 2005 r., o dacie wpływu do Sądu Rejonowego w Poznaniu w dniu 23 grudnia 2005 r., zarejestrowanym pod sygn. akt(...)powódka wezwała pozwanego do próby ugodowej w sprawie o wypłatę odszkodowania w wysokości 249.697 zł.

Wobec niestawiennictwa pozwanego na posiedzeniu w dniu 31 stycznia 2006 r. do zawarcia ugody nie doszło.

W dniu 31 grudnia 2005 r. powódka wniosła do Sądu Okręgowego w Poznaniu przeciwko pozwanemu pozew o zapłatę kwoty 164.581 zł, który został zarejestrowany pod sygn. akt(...)

Prawomocnym zarządzeniem z dnia 17 maja 2006 r. pozew ten został zwrócony.

Pismem z dnia 30 grudnia 2005 r., nadanym w placówce pocztowej w tym samym dniu, powódka wezwała S. P. – W. Z. I. w. P. do zapłaty w terminie 14 dni odszkodowania w kwocie 164.581 zł z tytułu utraty wartości jej nieruchomości i zwrotu poniesionych kosztów w celu spełnienia odpowiednich wymagań technicznych budynku na tej nieruchomości, tj. zapewnienia w nim właściwego klimatu akustycznego.

Pismo to wpłynęło do siedziby pozwanego w dniu 3 stycznia 2006 r. i pozostało bez jakiegokolwiek odpowiedzi.

Dowód : wezwanie do zapłaty z dnia 30 grudnia 2005 r. z potwierdzeniem nadania (k. 18-19 akt), wniosek o zawiązanie do próby ugodowej z dnia 23 grudnia 2005 r. (k. 20-22 akt), pozew o zapłatę z dnia 30 grudnia 2005 r. (k. 23-27 akt), wyciąg z księgi korespondencji przychodzącej do pozwanego za okres od dnia 15 grudnia 2005 r. do dnia 5 stycznia 2006 r. (k. 116-135 akt), dokumenty zawarte w aktach o sygn. (...)tutejszego Sądu oraz o sygn. (...)Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

Na potrzeby postępowania sądowego powódka zleciła rzeczoznawcy majątkowemu M. S. opracowanie operatu szacunkowego w przedmiocie określenia wartości odszkodowania z tytułu wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P. – K. - dla nieruchomości stanowiącej jej własność.

Dowód : operat szacunkowy z dnia 8 listopada 2005 r. określający wartość odszkodowania z tytułu wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P. – K. (k. 47-75 akt)

Do dnia wniesienia przedmiotowego pozwu pozwany nie uiszczył powódce żądanej przez nią kwoty w jakiegokolwiek części.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie następujących dowodów:

- dokumentów urzędowych i prywatnych, tj.: wezwania do zapłaty z dnia 30 grudnia 2005 r. z potwierdzeniem nadania (k. 18-19 akt), wniosku o zawezwanie do próby ugodowej z dnia 23 grudnia 2005 r. (k. 20-22 akt), pozwu o zapłatę z dnia 30 grudnia 2005 r. (k. 23-27 akt), wydruku treści księgi wieczystej KW nr (...)z elektr. systemu ksiąg wieczystych (k. 28-36v akt), postanowienia Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 28 sierpnia 1990 r., sygn. akt(...)/6 (k. 37-38 akt), kopii odpisu skróconego aktu małżeństwa powódki (k. 39 akt), zawiadomienia Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P.z dnia 21 grudnia 2011 r. (k. 40-41 akt), pism (...)Urzędu Wojewódzkiego w P.z dnia 29 lipca 2005 r. (k. 42-44 akt) i z dnia 7 listopada 2012 r. (k. 45-46 akt), operatu szacunkowego z dnia 8 listopada 2005 r. określającego wartość odszkodowania z tytułu wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P.– K.(k. 47-75 akt), wyciągu z księgi korespondencji przychodzącej do pozwanego za okres od dnia 15 grudnia 2005 r. do dnia 5 stycznia 2006 r. (k. 116-135 akt), dokumentów zawartych w aktach o sygn. (...)tutejszego Sądu oraz o sygn.(...)Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu,

- zeznań powódki K. C. (k. 140 akt)

Dokumenty urzędowe zawarte w aktach sprawy, a za takie uznać należy m.in. postanowienie Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 28 sierpnia 1990 r., sygn. akt(...) oraz odpis skrócony aktu małżeństwa powódki oceniono jako wiarygodne w całości. Zostały one sporządzone w odpowiedniej formie przez uprawnione do tego organy i w ramach ich kompetencji, odpowiadając tym samym dyspozycji art. 244 § 1 k.p.c. Zgodnie z treścią art. 244 § 1 k.p.c., dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. W postępowaniu cywilnym dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie - art. 245 k.p.c. Za takie uznać należy -tytułem przykładu- wezwanie do zapłaty z dnia 30 grudnia 2005 r. z potwierdzeniem nadania oraz operat szacunkowy z dnia 8 listopada 2005 r. określający wartość odszkodowania z tytułu wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P. – K., opracowany na zlecenie strony powodowej. Sąd również uznał je za wiarygodne.

Autentyczność dokumentów prywatnych i urzędowych oraz prawdziwość treści dokumentów urzędowych nie była kwestionowana przez żadną ze stron w oparciu o treść art. 232 k.p.c. w zw. z art. 252 k.p.c. i art. 253 k.p.c. Także Sąd nie znalazł podstaw do tego, aby uczynić to z urzędu. Tym samym okazały się one istotne dla rozstrzygnięcia tego sporu oraz stały się podstawą powyższych ustaleń. Fakt, iż żadna ze stron nie kwestionowała treści kserokopii dokumentów znajdujących się w aktach sprawy pozwolił na potraktowanie tych kopii jako dowodów pośrednich istnienia dokumentów o treści im odpowiadającej.

Jak wskazuje się w orzecznictwie, prywatne ekspertyzy opracowane na zlecenie stron, czy to w toku procesu, czy przed jego wszczęciem należy traktować jako wyjaśnienie stanowisk stron, wsparte wiadomościami specjalnymi. Oparcie rozstrzygnięcia na prywatnych ekspertyzach byłoby naruszeniem przepisów procedury cywilnej. Nie ma charakteru dowodu z opinii biegłego także pisemna opinia biegłego złożona do akt innej sprawy. Opinia taka stanowi dowód z dokumentu prywatnego, nawet przy ustaleniu, iż sprawy sądowe, w toku których zostały one opracowane, obejmują niemal tożsame stany faktyczne, jak ten, który legł u stóp przedmiotowego postępowania. Zatem informacje zawarte w operacie szacunkowym z dnia 8 listopada 2005 r. Sąd mógł potraktować jedynie jako wsparcie stanowiska procesowego powódki wyrażonego w uzasadnieniu pozwu m.in. w kwestii istnienia po jej stronie czynnej legitymacji procesowej do wystąpienia z powództwem o treści jak wskazana wyżej z uwagi na przysługującą jej własność opisanej wyżej nieruchomości, znajdującej się na o.o.u. dla lotniska wojskowego P. – K.. Niewykazanie bowiem przez powódkę,

iz jest ona właścicielką nieruchomości opisanej w pozwie, z której położeniem wiążą się roszczenia oparte o przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska, skutkowałyby oddaleniem powództwa z powodu braku czynnej legitymacji procesowej i to bez konieczności dalszego jego merytorycznego badania.

Sąd ocenił jako w pełni wiarygodne i przydatne zeznania powódki K. C.. Znalazły one bowiem potwierdzenie w treści wymienionych wyżej dokumentów, z których wbrew twierdzeniom pozwanego wynika, iż powódka dokonała zgłoszenia roszczeń w terminie 2-letnim z art. 129 ust. 4 u.p.o.ś., biegnącym od dnia 1 stycznia 2004 r., tj. od dnia objęcia jej nieruchomości strefą (...) o.o.u. dla lotniska wojskowego P. – K.. Wniesienie pozwu w dacie 21 listopada 2012 r. należy ocenić zatem, z podanych niżej powodów, jako dokonane w terminie 10-letnim (z art. 118 k.c.), biegnącym od dnia zgłoszenia roszczenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Roszczenia powódki uznać należy za usprawiedliwione co do zasady, powyższe zaś determinowało wydanie wyroku wstępnego w myśl art. 318 § 1 k.p.c.

W treści przepisu art. 318 § 1 k.p.c. zasadzie roszczenia przeciwstawiono wysokość żądania. Wyrok wstępny powinien dotyczyć samej zasady odpowiedzialności, tj. rozstrzygać o istnieniu konkretnego stosunku prawnego lub prawa, z którego wynika dochodzone roszczenie. Przez pojęcie „żądanie usprawiedliwione w zasadzie” należy rozumieć istnienie pomiędzy stronami procesu stosunku prawnego uzasadniającego uwzględnienie powództwa (m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2005 r., IV CK 446/04, LEX Nr 146320). Samo pojęcie „zasada roszczenia” oznacza konkretne prawo lub stosunek prawny, a nie pogląd prawny czy faktyczny, któremu sąd chce dać wyraz w swoim rozstrzygnięciu (m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 1957 r., 4 CO 15/57, LEX Nr 119497 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 1982 r., IV CR 230/82, LEX Nr 2820). W wyroku wstępnym nie można zatem rozstrzygać tylko o kwestii legitymacji procesowej czynnej lub biernej. Termin bowiem „zasada” w rozumieniu art. 318 § 1 k.p.c. odnosi się do strony przedmiotowej, a nie podmiotowej procesu (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 1982 r., IV CR 230/82, LEX Nr 2820). Teza, według której termin „zasada” w rozumieniu art. 318 § 1 k.p.c. odnosi się do strony przedmiotowej, a nie podmiotowej procesu jest jednak pewnym uproszczeniem, nie można bowiem przesądzić o konkretnym stosunku prawnym bez indywidualizacji powiązanych nim podmiotów. Do sfery zasady ustalonej wyrokiem wstępnym należą wszystkie przesłanki merytoryczne, w tym także dotyczące podmiotów. Przytoczoną tezę należy zatem rozumieć w ten sposób, że w wyroku wstępnym sąd powinien rozstrzygnąć kwestię legitymacji procesowej czynnej lub biernej, ale nie może na tym poprzestać. Pojęcie „żądanie usprawiedliwione w zasadzie” oznacza bowiem istnienie między stronami procesu stosunku prawnego uzasadniającego uwzględnienie powództwa (m.in. wyrok z dnia 7 maja 2008 r., II CSK 12/08, LEX Nr 420379).

Odnosząc się do kwestii formalnej, jaką jest zastępstwo procesowe strony pozwanej, należy podnieść, że powódka wystąpiła z pozwem do Sądu Okręgowego w Poznaniu po dniu 12 czerwca 2009 r., a więc w dacie, w której obowiązują przepisy zmienionej ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, wskazujące, iż obowiązkowe zastępstwo procesowe **Skarbu Państwa** przed Sądami Okręgowymi wykonuje wyłącznie **Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa** (art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, opubl. Dz.U. 2005 r., Nr 169, poz. 1417 ze zm.). Jednak wobec przekazania przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa na podstawie art. 8a ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. zastępstwa procesowego w niniejszej sprawie S. W. Z. I. w. P. uznać należy, iż pozwany S. P. – S. W. Z. I. w. P. jest prawidłowo zastępowany w niniejszej sprawie.

Nie budzi wątpliwości w niniejszej sprawie kwestia czynnej i biernej legitymacji procesowej stron sporu. Potwierdzeniem czynnej legitymacji procesowej powódki w niniejszym procesie jest wydruk książki wieczystej z elektr. systemu książki wieczystej, prowadzonej dla opisanej wyżej nieruchomości, z której położeniem wiąże się przedmiotowy spór. Wynika z niej w niezbity sposób, iż właścicielem nieruchomości położonej przy ul. (...) w P., szczegółowo opisanej wyżej, jest powódka **K. C.**

Co do biernej legitymacji procesowej **Skarbu Państwa** oraz jego reprezentacji należy napisać, iż zgodnie z treścią art. 67 § 2 k.p.c. za Skarb Państwa podejmuje czynności procesowe organ państwowej jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, lub organ jednostki nadrzędnej. W zakresie określonym odrębną ustawą za Skarb Państwa czynności procesowe podejmuje Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa. Mając na uwadze zatem art. 67 § 2 k.p.c. w zw. z treścią § 16 pkt 11 i 18 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 16 października 2008 r. w sprawie określenia organów odpowiadających za nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie środowiska w komórkach organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej i jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych (Dz.U. 2008 r., Nr 195, poz. 1203) i Decyzji Nr (...) Ministra Obrony Narodowej z dnia 12 października 2004 r. w sprawie powierzenia zadań w zakresie wykonywania trwałego zarządu oraz innych tytułów prawnych do nieruchomości pozostających we władaniu Dowództwa Sił Powietrznych jednostkom podporządkowanym Dyrektorowi Departamentu Infrastruktury O.Narodowej (Dz.Urz. MON z 2004 r., Nr 14, poz. 150) czynności w niniejszej sprawie podejmuje **S. W. Z. I. w. P.S.** W. Z. I. w. P. reprezentuje Ministra Obrony Narodowej w oparciu o zapisy § 16 pkt 11 i 18 w/w rozporządzenia z dnia 16 października 2008 r. w sprawach związanych z wykonywaniem funkcji zarządcy w zakresie ochrony środowiska. Sąd orzekający przychylił się do poglądu wyrażonego w literaturze i orzecznictwie, iż Skarb Państwa w sporze sądowym może być reprezentowany przez więcej niż jednego statio fisci. Jeżeli dochodzone roszczenie wiąże się z działalnością dwóch lub więcej jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa, wszystkie te jednostki są powołane do reprezentowania Skarbu Państwa i powinny brać udział w postępowaniu, którego przedmiotem jest dochodzone roszczenie. Wobec tego, iż podstawą prawną swoich żądań powódka uczyniła przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska Sąd uznał, iż pozwany Skarb Państwa jest prawidłowo reprezentowany przez **S. W. Z. I. w. P.**

W świetle niespornej okoliczności, że w/w rozporządzenia Wojewody (...) w sprawie ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P. – K. już nie obowiązują, z uwagi na ich uchylenie, analizy wymaga zagadnienie ich mocy obowiązującej na gruncie tak ustalonego stanu faktycznego. Stanowisko strony pozwanej o uchyleniu mocy obowiązującej tych aktów prawnych, a co za tym idzie braku podstaw faktycznych i prawnych dla roszczeń powódki, z podaniem przykładów orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego, na gruncie niniejszej sprawy trzeba stanowczo odrzucić. W orzecznictwie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu wyrażono jednoznaczne stanowisko, iż rozporządzenie Wojewody (...) z dnia 31 grudnia 2007 r. nadal obowiązuje. W wyroku z dnia 21 grudnia 2010 r., sygn. akt I ACA 952/09 Sąd ten zaprezentował tezę, iż postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 29 sierpnia 2009 r., II OSK 445/09 oraz z dnia 23 marca 2010 r., II OSK (...) i poglądy w nich wyrażone nie mogą znajdować zastosowania do rozporządzenia Wojewody (...) z dnia 17 grudnia 2003 r. i z dnia 31 grudnia 2007 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu wskazał wyraźnie, że pomimo zmian wprowadzonych przez ustawodawcę w treści ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, tj. w szczególności zmian treści art. 135 ust. 2 tej ustawy, zawierającego upoważnienie do ustanowienia obszarów ograniczonego użytkowania i przenoszącego z dniem 1 stycznia 2008 r. kompetencje do wydawania aktów w tym zakresie z wojewodów na sejmiki województw, a także zmiany, która weszła w życie z dniem 15 listopada 2008 r. i braku przepisu przejściowego przewidzianego przez ustawodawcę przy drugiej z tych nowelizacji, rozporządzenie Wojewody (...) z dnia 31 grudnia 2007 r. zachowuje swoją moc wiążącą. W uzasadnieniu przedstawionego stanowiska Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyraźnie wskazał, że zmiana w treści przepisu art. 135 ust. 2 wywołana wejściem w życie ustawy z dnia 3 października 2008 r. polegająca na dodaniu słowa „zawsze” ma charakter kosmetyczny, nie mający istotnego znaczenia. Także zmiany wprowadzone w treści przepisu art. 135 ust. 1 u.p.o.ś., który zawiera wytyczne dotyczące treści upoważnienia nie prowadzą do zmian w zakresie przesłanek tworzenia obszarów ograniczonego użytkowania. Zarówno bowiem przed, jak i po zmianach utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania było i jest możliwe dla tych samych przedsięwzięć, tj. mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Treść uzasadnienia wyroku z dnia 21 grudnia 2010 r. wskazuje, iż Sąd Apelacyjny w Poznaniu uznał, że akty prawa miejscowego dotyczące obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P. – K., wydane na podstawie upoważnienia w brzmieniu obowiązującym do dnia 15 listopada 2008 r., w postaci rozporządzeń Wojewody (...) z dnia 17 grudnia 2003 r. i z dnia 31 grudnia 2007 r. są aktami nadal obowiązującymi. Przywołane wyżej rozważania Sądu Apelacyjnego w Poznaniu zaakceptował Sąd Najwyższy wydając w sprawie o sygn. akt II CSK 421/10 w dniu 6 maja 2011 r. wyrok, którym oddalił skargę kasacyjną wniesioną

przez **Skarb Państwa zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa** w jednej ze spraw dotyczących lotniska P. – K., która opierała się na interpretacji użytej w wyżej wspomnianych postanowieniach Naczelnego Sądu Administracyjnego, wyrażając dodatkowo pogląd, iż wykładnia w/w przepisów dokonana w w/w postanowieniach Naczelnego Sądu Administracyjnego nie ma mocy wiążącej dla innych sądów i organów, a nadto, iż Sąd Najwyższy wykładni tej w odniesieniu do rozporządzenia o utworzeniu o.o.u. dla lotniska wojskowego P. – K. nie podziela. Sąd Najwyższy wydając swoją decyzję postawił tezę, iż analiza przyczyn wprowadzenia zmiany treści art. 135 ust. 1 i 2 u.p.o.ś., obowiązującej od dnia 15 listopada 2008 r., wskazuje na to, że nie wpłynęły one na zakres przedmiotowy regulacji o ustanowieniu obszaru ograniczonego użytkowania. Zważywszy przy tym, że zmiany były wynikiem usuwania usterek włączania do systemu prawa wewnętrznego regulacji wspólnotowych, które musiały także dotychczas być uwzględniane w procesie interpretacji implementującej je ustawy, stwierdzić należy, że ingerencja ustawowa w treść art. 135 ust. 1 i 2 u.p.o.ś. miała charakter wyłącznie redakcyjny, a nie merytoryczny. Zmiana art. 135 ust. 1 i 2 u.p.o.ś., obowiązująca od dnia 15 listopada 2008 r., nie wiązała się ze zmianą kompetencji do wydawania aktów prawa miejscowego, lecz stanowiła dostosowanie tego przepisu do nowej konstrukcji przepisów o ochronie środowiska, związanej z wydzieleniem części regulacji do odrębnego aktu prawnego i usunięciem wad transkrypcji prawa wspólnotowego. Zatem, mimo zmiany brzmienia przepisu art. 135 ust. 2 u.p.o.ś. sugerującego interwencję ustawodawcy w zakres spraw przekazanych do uregulowania aktem prawa miejscowego, w rzeczywistości przedmiot tych spraw pozostał niezmienny, zmianie uległa tylko jego nazwa. Nie miała więc miejsca żadna z sytuacji ujętych w § 32 ust. 2 Z. techniki prawodawczej, co powodowało, że zamieszczenie przepisu wyraźnie wskazującego na zachowanie mocy obowiązującej przez akty prawa miejscowego wydane na podstawie art. 135 ust. 2 u.p.o.ś. nie było konieczne. Powyższy pogląd Sąd rozpoznający sprawę z powództwa K. C. przyjmuje jako własny.

Odnosząc się do zarzutów strony pozwanej wygaśnięcia roszczeń powódki oraz ich przedawnienia należy mieć na względzie, iż instytucje przedawnienia i terminów prekluzyjnych (zawitych) należą w nauce prawa cywilnego do zagadnienia określonego mianem „dawności”. O ile instytucja przedawnienia w k.c. jest uregulowana, o tyle zagadnienie terminów prekluzyjnych nie zostało objęte jego przepisami. W obu sytuacjach chodzi jednak o to, iż z uwagi na upływ określonego terminu (czy to przedawnienia, czy to prekluzyjnego) roszczenie nie może zostać uwzględnione, jeśli tylko pozwany podniesie zarzut jego przedawnienia; upływ terminu zawitego prowadzącego do wygaśnięcia roszczeń Sąd uwzględnia natomiast z urzędu.

Art. 129 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.jedn. opubl. Dz.U. z 2006 r., Nr 129, poz. 902 ze zm.) stanowi, iż z roszczeniem, o którym mowa w ust. 1-3, można wystąpić w okresie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Powódka przedstawiła do akt sprawy wezwaniem do zapłaty z dnia 30 grudnia 2005 r. wraz z potwierdzeniem nadania, a nade wszystkim wnioskiem z dnia 23 grudnia 2005 r., o dacie wpływu do Sądu Rejonowego w Poznaniu w dniu 23 grudnia 2005 r., zarejestrowanym pod sygn. akt(...) o zawezwanie pozwanego do próby ugodowej, wykazała w świetle art. 6 k.c., iż zgłosiła pozwanemu swoje roszczenia w terminie 2-letnim z art. 129 ust. 4 u.p.o.ś., liczonym od daty wejścia w życie Rozporządzenia Nr 82/03. W świetle aktualnego orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Poznaniu uznać trzeba, iż także samo zgłoszenie roszczenia pozwanemu przerywa w/w termin (tak m.in. wyrok z dnia 17 stycznia 2013 r., sygn. akt I ACa 1104/12, LEX nr 1271919). Rozporządzenie Nr 40/07 jest aktem prawa zmieniającym, a zatem istnieje ciągłość aktu prawa miejscowego (powyższy pogląd wyraził SN w wyroku z dnia 21 sierpnia 2013 r., II CSK 578/12). Zatem powódka zgłaszając swoje roszczenia w terminie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia nr 82/03, co jest okolicznością niesporną, przerwała 2-letni termin z art. 129 ust. 4 u.p.o.ś.

Odnosnie zarzutu wygaśnięcia roszczeń z uwagi na upływ 2-letniego terminu prekluzyjnego z art. 129 ust. 2 u.p.o.ś., należy napisać, iż zagadnienie to było przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, który wyrokiem z dnia 1 grudnia 2010 r., I CSK 86/10 (LEX nr 818554) przesądził, iż nowelizacja aktu prawa miejscowego, o którym mowa w art. 129 ust. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska rozpoczyna bieg nowego 2-letniego terminu z w/w artykułu, w sytuacji gdy taka nowelizacja bądź jej zmiana dotyczy danej nieruchomości. Zatem z dniem 22 lutego 2008 r., tj. z dniem wejścia w życie rozporządzenia Wojewody (...) Nr 40/07 z dnia 31 grudnia 2007 r., rozpoczął na nowo bieg terminu 2-letniego z art. 129 ust. 4 u.p.o.ś. do dochodzenia roszczenia przez powódkę. Zatem po zmianie z dniem 22 lutego

2008 r. powódka, w sytuacji gdyby nie zgłosiła pozwanemu roszczeń do dnia 31 grudnia 2005 r., mogłaby dochodzić tylko różnicy w odszkodowaniu, z uwagi na to jednak, że zgłosiła roszczenia w terminie 2 lat od dnia wejścia w życie aktu ustanawiającego obszar ograniczonego użytkowania (Nr 82/03), zachowała ona uprawnienie do dochodzenia odszkodowania w całości.

Okolicznością niesporną jest, iż wnioskiem z dnia 23 grudnia 2005 r., o dacie wpływu do Sądu Rejonowego w Poznaniu w dniu 23 grudnia 2005 r., a więc do sądu właściwego, zarejestrowanym pod sygn. akt (...), powódka zawezwała pozwanego do próby ugodowej. Pozew wniesiony do tutejszego Sądu w dniu 31 grudnia 2005 r. (data stempla pocztowego), zarejestrowany pod sygn. akt(...)został powódce prawomocnie zwrócony, a zatem nie wywołał skutków prawnych, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództw. Powódka nie skierowała także pozwu w drugim terminie wskazanym wyżej, tj. liczonym do dnia 22 lutego 2010 r., a skierowała go do Sądu w dacie 21 listopada 2012 r. Mając na uwadze pogląd wyrażony w najnowszym orzecznictwie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu uznać trzeba, iż po zgłoszeniu roszczenia w/w wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej powódka ograniczona była 10-letnim terminem przedawnienia, zgodnie z treścią art. 118 k.c. Brak przy tym podstaw do uznania, aby termin do wniesienia powództwa dla powódki wygasł w 2007 r., bowiem w istocie brak jest podstawy prawnej dla przyjęcia, aby 2-letni termin zawity z art. 129 ust. 4 u.p.o.ś. biegł ponownie po zgłoszeniu roszczeń obowiązanemu (a zatem po raz drugi). Zgłoszenie roszczenia skutkuje jego zachowaniem, a zatem realizacja prawa-roszczenia ulega przedawnieniu zgodnie z ogólnymi zasadami przedawnienia z art. 117 i nast. k.c. W świetle powyższego pozew wniesiony w dacie 21 listopada 2012 r. został wniesiony w trakcie biegu 10-letniego terminu przedawnienia, liczonego od daty zgłoszenia pozwanemu roszczeń. Brak przy tym podstaw do posłużenia się art. 417¹ k.c., który dotyczy szkód na osobie oraz wykonywania władzy publicznej - nie może mieć zatem zastosowania w niniejszej sprawie, bowiem jej przedmiotem jest wykonywanie przez pozwanego uprawnień w sferze dominium, a nie imperium. Stanowisko pozwanego w odpowiedzi na pozew o deliktowym charakterze jego odpowiedzialności i zastosowaniu 3-letniego terminu przedawnienia roszczeń powoda art. 442¹ § 1 k.c. jest również całkowicie pozbawione podstaw prawnych, bowiem sugerowałoby, iż pozwany prowadzi działalność bezprawną, podczas gdy działa na podstawie prawa i w granicach prawa, tj. w/w aktów prawa miejscowego.

Powyższe stanowisko potwierdza wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 25 września 2013 r., I ACa 1093/12, w którym Sąd ten wskazał m.in., iż „nie ma również racji skarżący, że zgłoszone mu w 2005 r. roszczenie uległo przedawnieniu przed wytoczeniem powództwa w niniejszej sprawie. Nie zasługuje bowiem na aprobatę stanowisko pozwanego, że z uwagi na jego odszkodowawczy charakter powinno ono podlegać przedawnieniu w terminach przewidzianych dla roszczeń deliktowych (art. 442¹ k.c.). Niezasadne jest odwoływanie się w powyższym zakresie do czynów niedozwolonych. Nie ulega przecież wątpliwości, że działanie pozwanego było legalne skoro miało swoje umocowanie w przepisach prawa, mieściło się w porządku prawnym. Nie sposób więc takiego działania, nawet z uwzględnieniem, iż wiążą się z nim pewne szkody dla osób trzecich, ocenić jako delikt. W konsekwencji w stosunku do żądań powoda zastosowanie znajduje ogólny dziesięcioletni termin przedawnienia (art. 118 k.c.), a nie trzyletni przewidziany dla czynów niedozwolonych.”

We wniosku o zawezwanie do próby ugodowej powódka wezwała pozwanego do zapłaty odszkodowania nie tylko z tytułu spadku wartości nieruchomości, ale i z tytułu rewitalizacji akustycznej. Dokonała zatem zgłoszenia rodzajowego. Roszczenie o spadek wartości nieruchomości i o nakłady jest jednym roszczeniem odszkodowawczym opartym o przepis art. 129 ust. 2 u.p.o.ś., nie można zatem przychylić się do poglądu pozwanego, iż część roszczeń powódki (tj. opartych o art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 ust. 3 u.p.o.ś.) definitywnie wygasła.

Na powyższą kwestię zwrócił także uwagę Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 25 września 2013 r., I ACa 1093/12, uznając, że „w orzecznictwie przyjmuje się, że chodzi tutaj (art. 129 ust. 4 u.p.o.ś. – przyp. Sądu) o termin tzw. prekluzji pozasądowej, w którym należy zgłosić roszczenia podmiotowi zobowiązanemu do zapłaty odszkodowania (...). Powód swoje żądania dotyczące kosztów wyciszenia nieruchomości i związane ze spadkiem jej wartości zgłosił bezpośrednio pozwanemu już w grudniu 2005 r. (...) a więc w terminie 2 lat przewidzianym do zgłaszania szkód, w związku z wejściem w życie rozporządzenia z dnia 17 grudnia 2003 r. (...). Rozporządzenie

zmieniające z dnia 31 grudnia 2007 r. otworzyło natomiast z dniem 22 lutego 2008 r. nowy termin do wystąpienia z roszczeniami z niego wynikających. Wprowadzenie wskazanych w nim dalszych ograniczeń w korzystaniu z nieruchomości otwiera bowiem termin do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych w takim zakresie, w jakim szkoda pozostaje w związku przyczynowym z tymi zmianami (...). Skoro powód dochował terminu do zgłoszenia szkód wynikających już z wprowadzenia strefy ograniczonego użytkowania na podstawie rozporządzenia z dnia 17 grudnia 2003 r., to przysługiwały mu roszczenia o naprawienie szkód w zakresie wynikającym z tego rozporządzenia”. Powyższe stanowisko koresponduje z poglądem Sądu Najwyższego na temat charakteru terminu z art. 129 ust. 4 u.p.o.ś. wyrażonym w uzasadnieniu wyroku z dnia 10 października 2008 r., II CSK 216/08 (LEX nr 577165).

Okoliczność posiadania nieruchomości powódki na o.o.u. dla lotniska wojskowego P. – K. początkowo w strefie (...) o.o.u., a następnie od dnia 22 lutego 2008 r. w strefie I wynika wprost z treści rozporządzeń Wojewody (...) z dnia 17 grudnia 2003 r. i z dnia 31 grudnia 2007 r. oraz Załączników Nr 1 do nich.

Żądanie dotyczące spadku wartości nieruchomości powódki w związku z wprowadzeniem o.o.u. i hałasem emitowanym przez starty i lądowania samolotów F16 oraz żądanie dotyczące nakładów na zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w budynku mieszkalnym znajdującym się na jej nieruchomości znajduje swoje podstawy w treści art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. oraz art. 136 ust. 3 w zw. z art. 129 ust. 2 u.p.o.ś.

Art. 129 ust. 1 u.p.o.ś. stanowi, iż jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, **właściciel nieruchomości może żądać wykupienia nieruchomości lub jej części.**

Zgodnie zaś z art. 129 ust. 2 u.p.o.ś., w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości **jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę**; szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości. Jak wskazuje się w wypracowanym na gruncie art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. jednolitym orzecznictwie, odpowiedzialność odszkodowawcza obejmuje także te szkody, które wynikają z przekroczenia standardów jakości środowiska w zakresie emitowanego hałasu. Z art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. wynika, iż szkodą jest **także zmniejszenie wartości nieruchomości**, co koresponduje z pojęciem szkody w rozumieniu art. 361 § 2 k.c., przez którą rozumie się m.in. zmniejszenie aktywów (nie tylko zatem element damnum emergens, ale i lucrum cessans). Obniżenie wartości nieruchomości stanowi przy tym wymierną stratę, niezależnie od tego, czy właściciel ją zbył, czy też nie. **Zatem, szkodą podlegającą naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. jest obniżenie wartości nieruchomości wynikające z faktu, iż właściciel nieruchomości będzie musiał znieść dopuszczalne na tym obszarze immisje, np. hałas.** Nadto, w myśl art. 136 ust. 3 u.p.o.ś., w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie.

Obszar ograniczonego użytkowania dla terenów wokół lotniska wojskowego w P. – K. wprowadzono, gdyż nie można było dotrzymać standardów emisji hałasu do środowiska. Poza sporem pozostaje przy tym okoliczność, iż lotnisko to funkcjonuje już od wielu lat. Decyzją ustawodawcy było wprowadzenie z dniem 1 stycznia 2004 r. o.o.u. w sytuacji dalszej niemożności dotrzymania standardów emisji hałasu do środowiska. Hałas ogranicza niewątpliwie sposób korzystania z nieruchomości położonych w o.o.u., bowiem w związku z utworzeniem o.o.u. właściciele, w tym powódka, muszą znieść przekroczenia norm hałasu na tej nieruchomości. Utożsamianie ograniczeń w korzystaniu z nieruchomości jedynie do tych, wymienionych w rozporządzeniu Nr 82/03 (a następnie Nr 40/07, zastępującym wcześniejsze Nr 82/03), w postaci np. zakazu zabudowy, co sugeruje pozwany, jest – zdaniem Sądu – nieporozumieniem tym bardziej, iż rozporządzenie mówi nadto o konieczności dostosowania istniejących już budynków wymagających ochrony akustycznej do wymagań Polskich Norm (PN dotyczącej hałasu przenikającego do wnętrza budynków oraz PN dotyczącej przenikalności akustycznej przegród budowlanych). Rozporządzenie Nr 82/03 (Nr 40/07) wprowadziło, jak już wskazano wyżej, ograniczenia w korzystaniu z nieruchomości związane z korzystaniem ze środowiska przez nakazanie znoszenia przekroczeń norm hałasu lotniczego. Z tego, a nie innego powodu w rozporządzeniu tym dopuszczono zabudowę mieszkaniową przy zachowaniu jednak odpowiedniej ochrony akustycznej mieszkańców. Jeśli

zaś miałyby być tak, jak zasugerował w odpowiedzi na pozew pozwany, iż normy hałasu w o.o.u. dla nieruchomości mieszkalnych nie byłyby przekraczane, to wówczas nakazy i zakazy sformułowane w rozporządzeniu Wojewody (...) Nr 82/03 (Nr 40/07) byłyby nielogiczne, a ustanowienie o.o.u. co najmniej niecelowe. Czyni to twierdzenia odpowiedzi na pozew sprzecznymi z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, opracowanymi jedynie na potrzeby tego procesu.

Zasady doświadczenia życiowego jednoznacznie wskazują, że potencjalni nabywcy nieruchomości wiążą położenie nieruchomości w obszarze ograniczonego użytkowania przede wszystkim z hałasem. Do tego dochodzi dodatkowy czynnik w postaci wiedzy ludzi na temat szkodliwości hałasu na ich zdrowie. (...) wiąże się dla nich z uciążliwością zwiększonej emisji hałasu, a to wpływa na decyzje o kupnie nieruchomości położonej w strefie za niższą cenę w odniesieniu do nieruchomości położonych na terenach podobnych, ale poza tego rodzaju strefą. W związku z tym staje się oczywiste, iż zmniejszenie się wartości ich nieruchomości, o którym mówi art. 129 ust. 2 u.p.o.ś., jest związane z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, a konkretnie z ograniczeniem w korzystaniu właścicieli z nieruchomości związanym z korzystaniem ze środowiska, polegającym na obowiązku znoszenia przekroczeń norm hałasu lotniczego. Nie można porównywać hałasu powodowanego przez komunikację miejską, tramwaje, autobusy, czy też samochody do hałasu związanego z funkcjonowaniem lotniska wojskowego. Hałas wywoływany przez starty, lądowania i przeloty samolotów wojskowych nie jest związany z normalnym funkcjonowaniem miasta, nie jest dla miasta czymś zwykłym. Docierając do nieruchomości o przeznaczeniu mieszkalnym i przekraczając normy emisyjne zawarte w rozporządzeniu Ministra Ochrony (...) z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. Nr 120, poz. 826) zakłóca korzystanie z nieruchomości ponad tzw. „przeciętną miarę”. Ogranicza on więc korzystanie z nieruchomości o charakterze mieszkalnym w rozumieniu art. 129 u.p.o.ś. i art. 136 u.p.o.ś. Obowiązany do wypłaty odszkodowania jest bowiem ten, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania (art. 136 ust. 2 u.p.o.ś.).

Utrata wartości nieruchomości nie jest szkodą jedynie hipotetyczną, aktualizującą się dopiero w chwili rozporządzenia prawem, bowiem własność nieruchomości stanowi dobro o charakterze inwestycyjnym, jest lokatą kapitału. W warunkach gospodarki rynkowej każda rzecz mająca wartość majątkową może być w każdym czasie przeznaczona na sprzedaż. Zbycie rzeczy jest takim samym uprawnieniem właściciela, jak korzystanie z niej, wobec czego traci również znaczenie odróżnienie wartości użytkowej rzeczy od jej wartości handlowej. Miernikiem wartości majątkowej rzeczy jest pieniąż, a jej weryfikatorem rynek, wobec czego rzecz ma taką wartość majątkową, jaką może osiągnąć na rynku.

Kwestia szkody, objętej dyspozycją przepisu art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. była przedmiotem analizy Sądu Najwyższego. Dominującym stało się stanowisko, zgodnie z którym przewidziana w art. 129 u.p.o.ś. odpowiedzialność odszkodowawcza obejmuje także szkody, w tym w postaci zmniejszenia wartości nieruchomości, które wynikają z przekroczenia standardów jakości środowiska w zakresie emitowanego hałasu. W związku z ustanowieniem o.o.u. pozostaje bowiem nie tylko obniżenie wartości nieruchomości, będące następstwem ograniczeń przewidzianych bezpośrednio w treści rozporządzenia o utworzeniu o.o.u., lecz także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z tego, że wskutek wejścia w życie rozporządzenia dochodzi do zawężenia granic własności (art. 140 k.c. w zw. z art. 144 k.c.) i tym samym, do ścieśnienia wyłącznego władztwa właściciela względem nieruchomości położonej na o.o.u. O ile bowiem wcześniej, tj. przed wejściem w życie rozporządzenia, właściciel mógł żądać zaniechania immisji (hałasu) przekraczającej standard ochrony środowiska, o tyle w jego wyniku (tj. ustanowienia o.o.u.) możliwości tego typu został pozbawiony. Szkodą podlegającą naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. jest więc także obniżenie wartości nieruchomości, wynikające z faktu, iż właściciel nieruchomości będzie musiał znosić dopuszczalne na tym obszarze immisje, np. hałas (tak m. in. uchwała SN z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, LEX nr 578138).

Na prawidłową wykładnię art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. zwrócił także uwagę Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 30 września 2009 r., I ACa 484/09 wskazując w szczególności, że zgodnie z art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości, co skutkuje zmniejszeniem aktywów i koresponduje z pojęciem straty w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. Obniżenie wartości nieruchomości, która jest dobrem inwestycyjnym, stanowi wymierną stratę niezależnie od tego, czy właściciel ją zbył, czy też nie zamierza podjąć w tym kierunku żadnych działań. Przesłanką roszczenia odszkodowawczego przewidzianego w art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. nie jest bowiem jej zbycie,

odszkodowanie nie jest też ograniczone do rzeczywistej straty, bowiem obowiązuje zasada pełnej odpowiedzialności odszkodowawczej za wprowadzenie ograniczeń w korzystaniu z nieruchomości.

Wysokość należnego powódce odszkodowania z art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. będzie przedmiotem dalszego postępowania dowodowego, w tym opinii biegłego z dziedziny szacowania nieruchomości, o dopuszczenie dowodu z której powódka wносиła w pozwie.

Odnosząc się do drugiego ze zgłoszonych żądań Sąd w pełni podziela argumentację powódki, aby okoliczność, iż nie zdążył owego uczynić, tj. dostosować budynku mieszkalnego do wymagań technicznych zapewniających właściwą ochronę akustyczną przed hałasem w okresie dwóch lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia Wojewody (...) Nr 82/03 nie może pozbawić jej obecnie możliwości pozyskania środków na dokonanie niezbędnych nakładów. Stanowisko takie zostało wyrażone m.in. w wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 8 listopada 2007 r., sygn. akt I ACa 749/07 i wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 10 kwietnia 2008 r., sygn. akt I ACa 2/08. W tym ostatnim orzeczeniu Sąd Apelacyjny w Poznaniu wskazał m.in., iż „ponieważ celem uregulowań art. 129 i art. 136 ustawy Prawo ochrony środowiska jest ułatwienie osobom poszkodowanym w wyniku wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania dochodzenia roszczeń odszkodowawczych, należy przyjąć, iż wskazanie na koszty poniesione w celu wypełnienia wymagań technicznych przez istniejące budynki miało wyeliminować spory co do objęcia tych kosztów obowiązkiem naprawienia szkody, skoro strona nie ma obowiązku ich ponieść. Ponieważ jako element szkody uznano „także koszty poniesione”, a nie „wyłącznie koszty już poniesione”, przepisu art. 136 § 3 w/w ustawy nie można traktować jako zawężającego zakres odszkodowania wskazany w art. 129 ust. 2 ustawy. Ten zaś mówi jedynie ogólnie o obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości”. Stanowisko to Sąd Apelacyjny w Poznaniu podtrzymał także w wyroku z dnia 7 lutego 2013 r., I ACa 1156/12 wskazując wyraźnie, iż pod pojęciem szkody, o której mowa w art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. należy rozumieć nie tylko koszty prac związanych z rewitalizacją akustyczną budynku, które zostały już poniesione, ale także tych, które dopiero mają zostać wykonane.

Jak wskazuje się w literaturze i orzecznictwie, obowiązek naprawienia szkody przez wypłatę odpowiedniej sumy pieniężnej powstaje z chwilą wyrządzenia szkody i nie jest uzależniony od tego, czy poszkodowany dokonał naprawy rzeczy, i czy w ogóle zamierza ją naprawić. Odszkodowanie ma bowiem wyrównać uszczerbek majątkowy powstały w wyniku zdarzenia wyrządzającego szkodę, istniejący od chwili wyrządzenia szkody do czasu, gdy zobowiązany wypłaci poszkodowanemu sumę pieniężną odpowiadającą szkodzie, ustaloną w sposób przewidziany prawem.

Faktem znanym Sądowi z urzędu jest, iż w piśmie Ministerstwa Środowiska z dnia 16 lipca 2007 r., załączanym przez strony do pozwów opartych na niemal tożsamy stanach faktycznych, została zawarta tzw. wykładnia autentyczna art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. Wynika z niej, iż prawo do żądania od podmiotu, z którego działalnością związane jest utworzenie o.o.u. obejmuje pokrycie zarówno nieponiesionych (art. 129 ust. 2 u.p.o.ś.), jak i poniesionych (art. 136 ust. 3 u.p.o.ś.) nakładów na rewitalizację akustyczną budynku mieszkalnego. Art. 136 ust. 3 u.p.o.ś. należy zatem traktować jako precyzujący jedynie treść art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. Wykładnia tych dwóch przepisów w chwili obecnej została ugruntowana orzeczeniami tutejszego Sądu oraz Sądu Apelacyjnego w Poznaniu. Co za tym idzie, interpretację pozwanego cytowanego przepisu przedstawioną w uzasadnieniu odpowiedzi na pozew, aby powódka domagać się mogła jedynie zwrotu nakładów już poniesionych Sąd odrzucił, jako przedstawioną jedynie na użytek procesowy i nie uwzględniającą bogatego dorobku orzecznictwa w tej kwestii. Nie przesądzając zatem wysokości odszkodowania z tego tytułu, powódce służy żądanie zapłaty odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku mieszkalnym na jej nieruchomości, mimo, iż niesporną okolicznością jest w świetle twierdzeń pozwu, że powódka nakładów takich dotychczas nie poniosła. Rację ma powódka, iż pozaprawnym aspektem optującym za taką interpretacją jest fakt, iż osoby znajdujące się w gorszej sytuacji finansowej nie zdołałyby rzecz jasna poczynić nakładów na rewitalizację akustyczną budynku w tak krótkim, bo 2-letnim przecież okresie do wytoczenia powództwa liczoną od dnia 1 stycznia 2004 r. Odmienne więc wykładnia komentowanych przepisów uprzywilejowałaby osoby zamożniejsze, które zdołałyby w tym terminie dokonać tych nakładów.

Wysokość należnego powódce na podstawie art. 136 ust. 3 u.p.o.ś. w zw. z art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. odszkodowania także będzie przedmiotem dalszego postępowania dowodowego, w tym łącznej opinii biegłego z dziedziny budownictwa i akustyki, o dopuszczenie dowodu z której powódka wniosła w pozwie.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, uznano roszczenie powódki K. C. za usprawiedliwione co do zasady.

/-/ del. SSR Jan Sterczała